

INVENTOINTIRAPORTTI

HATTULA

MT 3051 väli Parolannummentie - Männistöntie

Kevyenliikenteenväylän linjan arkeologinen inventointi

6.5.2013

AKDG3157:8

MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT

ESA MIKKOLA

Tiivistelmä

Arkeologiset kenttäpalvelut inventoi yhden päivän ajan maantien 3051 (Hattulantie) väliä Parolannummentie – Männistötie, johon on suunniteltu rakennettavaksi kevyenliikenteenväylä. Inventointialue sijaitsee Lehijärven kaakkoisrannan läheisyydessä Parolanharjun länsirinteessä. Inventoinnissa tiesuunnitelma-alueelta ei löydetty muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kevyenliikenteenväylä on suunniteltu kulkemaan Hattulantien itäreunaa pääosin jo muokattuja kohtia.

Sisällysluettelo

Arkisto ja rekisteritiedot	4
1. Johdanto	5
2. Lähikohteet	6
3. Inventoinnin käytännön toteutus	6
4. Inventointialueen sijainti	6
5. Inventoitu alue	8
6. Kuvat	9
7. Kuvaluettelo	14

Arkisto ja rekisteritiedot

Hattula maantien 3051 välin Parolannummentie – Männistöntie kevyenliikenteenväylän linjan arkeologinen inventointi

Inventoijat: FM Esa Mikkola ja HuK Ville Rohiola

Tutkimuslaitos: Museovirasto/Arkeologiset kenttäpalvelut

Kenttätyöaika: 6.5.2013

Kevyenliikenteenväylän pituus noin 1,3 km

Tutkimusten tilaaja: SITO Tampere

Inventointialueen koordinaatit (ETRS-TMFIN35): pohjoispää p: 6770253, i: 356714

eteläpää p: 6769150, i: 355985

Inventointialue sijoittuu 87 ja 100 metrin korkeudella merenpinnan tason yläpuolella. Inventointialueen korkein kohta on sen pohjoispäässä ja matalin eteläpäässä

TM35-lehtijako pohjoisosa: M4131B

Yleislehtijako pohjoisosa: 2132 04 Leteensuo

TM35-lehtijako eteläosa M4113H

Yleislehtijako eteläosa: 2131 06 Hyrvälä

Inventoinnissa ei löydetty Kansallismuseon kokoelmiin talletettavia löytöjä

Inventoinnin digitaalinen kuva-aineisto: AKDG3157:1-15

Alkuperäisen tutkimuskertomuksen säilytyspaikka: Museoviraston arkeologinen keskusarkisto, Helsinki

Inventointikertomuksen kopiot: työn tilaaja ja Pirkanmaan maakuntamuseo

1. Johdanto

Arkeologiset kenttäpalvelut toteutti maantien 3051 (Hattulantie) välille Parolannummentie - Männistöntie suunnitellun kevyenliikenteenväylän linjan arkeologisen inventoinnin 6.5.2013. Inventoinnista vastasi FM Esa Mikkola. HuK Ville Rohiola avusti inventoinnissa. Ennen inventointia alueen asutus- ja sotahistoriaa tarkasteltiin käymällä läpi vanhaa kartta-aineistoa (mm. Luolaisten leirikartta vuodelta 1802 sekä Parolan malmin kartta vuodelta 1780). Maastossa tiesuunnitelma-alue käveltiin läpi kahteen kertaan ja linjalle tehtiin käsikairalla koepistoja. Muinaismuistolain (295/63) tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä ei inventoinnissa löydetty. Harjun rinteillä kasvoi runsaasti sinivuokkoja, mikä oli ilahduttavaa.

Inventoitu osa Hattulantiestä kulkee Lehijärven kaakkoisrannalla Parolanharjun länsirinteessä paikoin terassimaisella tasanteella 85 ja 100 m mpy välillä. Männistöntien risteyksessä suunnitelma-alueen eteläpäässä on pieni peltoalue, muutoin suunnitelma-alue on metsämaata. Inventointialueen välittömässä läheisyydessä Hattulantien varrella on Parolan panssarimuseo, kymmenkunta omakotitaloa tai kesäasuntoa sekä kaksi suurta armeijan varikkorakennusta. Männistöntien risteyksessä linjan lähellä on suuri vanha lato ja bussipysäkki. Suunnitelma-alueen pohjoispäässä Panssarimuseolta etelään harjun rinteitä on viistottu tien molemmin puolin. Paikoin maaperä harjussa on kivikkoista moreenia, paikoin rinteessä oli hienoa hiekkaa.

Kevyenliikenteenväylä on suunniteltu kulkemaan Hattulantien itäreunaa joko aivan kiinni nykyisessä tiessä tai kolmesta viiteen metriä tien reunasta itään. Kevyenliikenteenväylän leveys on kolmesta ja puolesta metriä neljään metriä, joten tarkasteltava alue laajimmillaankin noin kymmenen metrin levyinen ja noin 1,3 kilometriä pitkä. Hattulantien itäreunaa pitkin kulkee maakaasuputkilinja ja tien molemmin puolin on kahdesta kolmeen metrin leveydeltä ojia. Näin ollen pääosa kevyenliikenteenväylästä tulee kulkemaan jo muokatuissa kohdissa.

Parolannummentien ja Hattulantien risteyksessä harjun lakialueella oli laaja kaivanto, joka lienee soranoton tai armeijan harjoitustoiminnan synnyttämä. Lisäksi harjun rinteessä terassimaisella tasanteella lähellä Lehijärvenrantatien risteystä oli pari pientä kuoppaa, jotka tulkittiin kotitarvesoranottokuopiksi. Maaperää kairattaessa havaittiin paikoin nokimaata. Nokimaata oli lähellä Lehijärvenrantatien risteystä. Havaittu noki ja hiili voivat olla peräisin historiallisen ajan kaskeamisesta. Kyseessä voi olla myös luontaisten metsäpalojen synnyttämä kerros. Alueella ei ollut havaittavissa värjäytyneen kerroksen lisäksi mitään, mikä olisi viitannut kiinteään muinaisjäännökseen. Vanhaa käytöstä poistunutta peltoa muistuttava kohta on ampumaradalle vievän tien pohjoispuolella. Alue on savikkoa ja sillä kasvaa nykyisin noin 60–80 -vuotiaita lehtipuita. Hattulantien ja ampumaradantien risteyksen eteläpuolella on Suomen osuustoiminnan syntysanojen lausumisen muistomerkki. Vaikka Hattulantie on osin keskiajalta periytyvä vanha tielinja, inventointihavaintojen ja kairusten perusteella tiesuunnitelma-alueelta ei saatu havaintoja nykyistä tietä vanhemmista kerroksista.

Ulvilassa 27.5.2013

Esa Mikkola

2. Lähikohteet

Tiesuunnitelma-alueelta ei tunnettu ennen inventointia kiinteitä muinaisjäänöksiä eikä niitä myöskään löydetty inventoinnissa. Tiesuunnitelma-alueen lähin kohde Luolajan leiripaikka -nimisessä kohteessa on kuppikivi ja neljä viljelyröykkiötä. Kohde sijaitsee Lehijärven rannalla Hattulantien ja rannan välisellä niemellä. Kohde on Museoviraston ylläpitämässä valtakunnallisessa kiinteiden muinaisjäänösten rekisterissä numerolla 1000016582. Toinen tiesuunnitelma-alueen läheisyydessä sijaitseva kohde on Kanungin historiallisen ajan kylätontti Hattulantien varrella. Kanunki on muinaisjäänösrekisterissä numerolla 1000016583. Kohde sijaitsee tiesuunnitelma-alueen pohjoispuolella noin 200 metriä Parolannummentien risteyksestä pohjoiseen. Kohteita ei tarkastettu tämän inventoinnin yhteydessä.

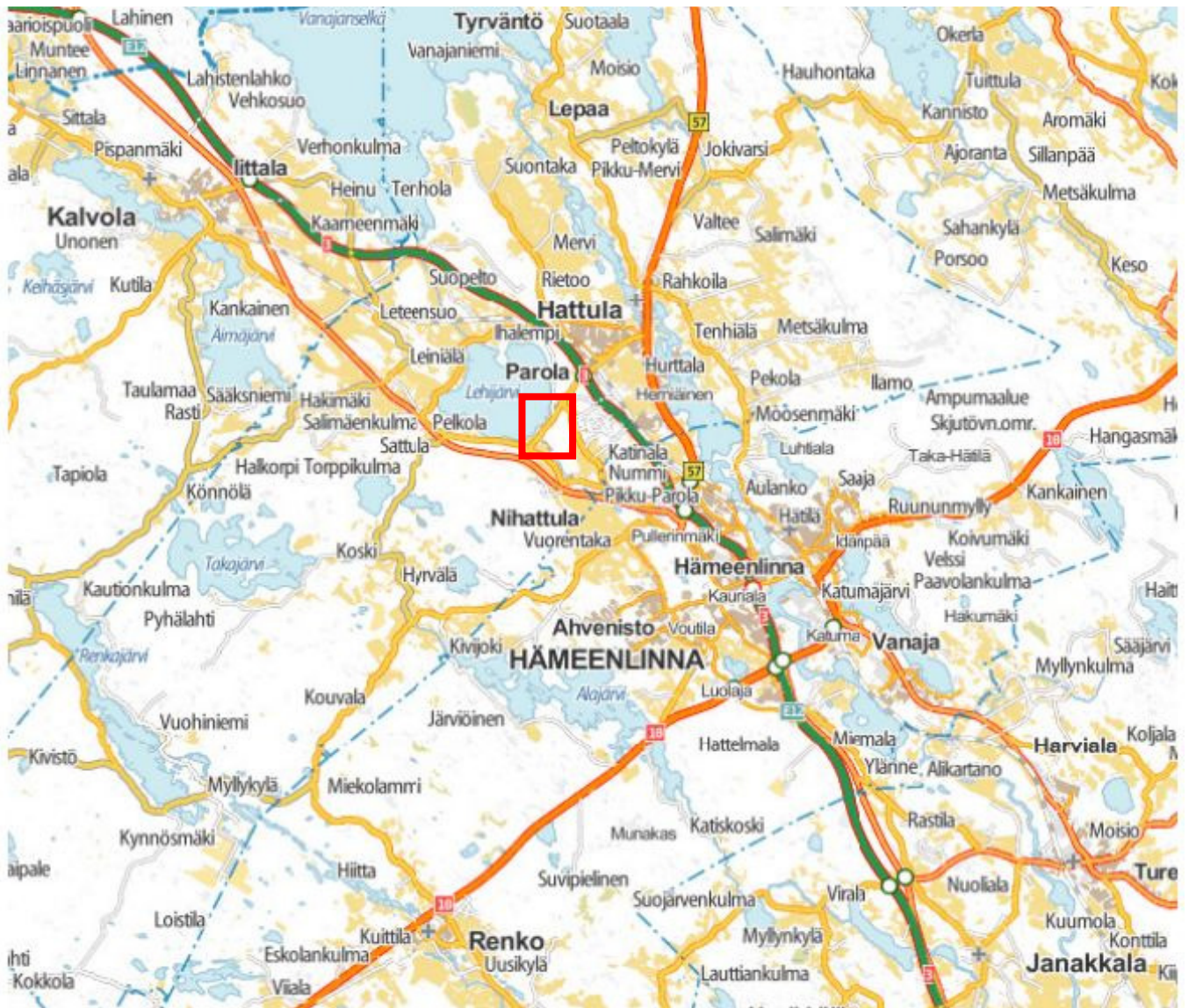
Inventointialueen eteläpuolella Kalvolantien (mt 130) varressa peltoalueella on lisäksi useita kivikautisia asuinpaikkoja (Satulinna, Ilveskallio, Kupila ja Myllyoja). Asuinpaikat löytyivät vuonna 2007 FM Jouni Taivaisen ja FM Kreetta Lesellin inventoinnissa. Asuinpaikat sijaitsevat pääsääntöisesti 90 ja 95 metrin korkeudessa nykyisestä merenpinnasta. Kohteista on löydetty kvartsi-iskoksia ja koristelematonta keramiikkaa, mahdollisesti nuorakeramiikkaa (n. 2400-2000 eKr.).

3. Inventoinnin käytännön toteutus

Inventoinnissa tiesuunnitelma-alue käveltiin läpi kahteen kertaan. Maastoa havainnoitiin visuaalisesti maan pinnalle näkyvien muinaisjäänösten löytämiseksi. Tiesuunnitelma-alueen maannoksia havainnoitiin käsivärisellä maaperäkairalla (terän halkaisija 10 mm). Koekuoppia ei kaivettu. Inventointialue valokuvattiin digitaalikameralla. Myös mahdollisesti hiekanotossa tai armeijan harjoituksissa syntyneet kaivannot ja kuopat kuvattiin.

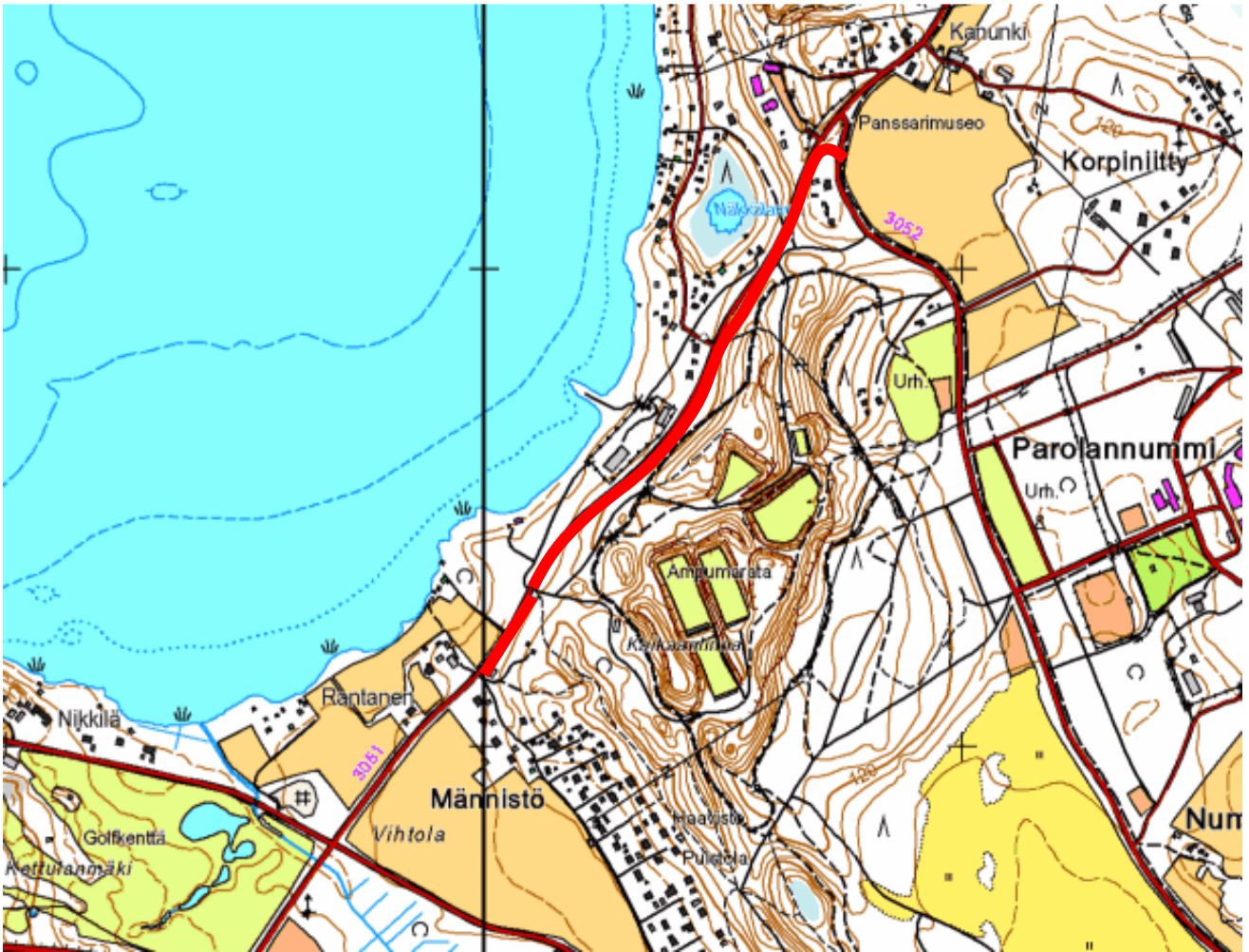
Inventoinnin yhteydessä tarkastettiin myös Männistöntien risteysalueen peltoaukea maanomistajan pyynnöstä. Alueelta ei havaittu mitään kiinteään muinaisjäänökseen liittyvää. Maanomistaja tosin kertoi pellosa löytyneen muokkaustöissä aivan punaiseksi värjäytynyttä maannosta sekä mahdollinen liesikiveys. Pellon reunalle heitetyistä kivistä osa vaikutti palaneilta, joten alueella on hyvinkin saattanut olla toimintaa historiallisella ajalla.

4. Inventointialueen sijainti

Inventointialue sijaitsee punaisen suorakaiteen rajaamalla alueella. Ei mittakaavassa.

5. Inventoitu alue

Inventoitu alue merkitty punaisella. Ei mittakaavassa.

6. Kuvat

AKDG3157:1. Hattulantien itäreunaan suunnitellun kevyenliikenteenväylän linjaa Parolan panssarimuseon kohdalla. Pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:2. Kevyenliikenteenväylän Hattulantien oikealla puolella linjan pohjoisosassa. Etelästä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:3. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella Lehijärvenrantatien kohdalla. Pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:4. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien oikealla puolella Lehijärvenrantatie kohdalla. Etelästä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:5. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella. Pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:6. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien oikealla puolella. Lounaasta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:7. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella. Kuvassa oikealla näkyvä tie vie Luolajan leiriniemiselle muinaisjäännöskohteelle. Koillisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:8. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella Männistöntien risteysalueelta nähtynä. Etelästä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:9. Ilmeisesti hiekanoton synnyttämä kaivanto Hattulantien ja Parolannummentien risteyksessä. Lounaasta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:9. Ilmeisesti hiekanoton synnyttämä kaivanto Leijärvenrantatien kohdalla Hattulantien itäpuolella. Lounaasta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:11. Ilmeisesti hiekanoton synnyttämä kaivanto Hattulantien itäpuolella varikkorakennuksen pohjoispään kohdalla. Luoteesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:12. Vanhaa peltoaluetta ampumaradalle vievän tien ja Hattulantien risteyksen pohjoispuolella. Lännestä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:13. Osuustoiminnan muistomerkki ampumaradalle vievän tien ja Hattulantien risteuksen eteläpuolella. Lännessä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:14. Muistomerkki. Lännessä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:12. Lähikuva muistomerkistä. Lännessä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

7. Kuvaluettelo

AKDG3157:1. Hattulantien itäreunaan suunnitellun kevyenliikenteenväylän linjaa Parolan panssarimuseon kohdalla. Pohjoisesta.

Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:2. Kevyenliikenteenväylän Hattulantien oikealla puolella linjan pohjoisosassa. Etelästä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:3. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella Lehijärvenrantatien kohdalla. Pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:4. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien oikealla puolella Lehijärvenrantatien kohdalla. Etelästä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:5. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella. Pohjoisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:6. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien oikealla puolella. Lounaasta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:7. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella. Kuvassa oikealla näkyvä tie vie Luolajan leiriniselle muinaisjäännöskohteelle. Koillisesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:8. Kevyenliikenteenväylän linjaa Hattulantien vasemmalla puolella Männistöntien risteysalueelta nähtynä. Etelästä.

Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:9. Ilmeisesti hiekanoton synnyttämä kaivanto Hattulantien ja Parolannummentien risteyksessä. Lounaasta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:9. Ilmeisesti hiekanoton synnyttämä kaivanto Lehijärvenrantatien kohdalla Hattulantien itäpuolella. Lounaasta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:11. Ilmeisesti hiekanoton synnyttämä kaivanto Hattulantien itäpuolella varikkorakennuksen pohjoispään kohdalla. Luoteesta. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:12. Vanhaa peltoaluetta ampumaradalle vievän tien ja Hattulantien risteyksen pohjoispuolella. Lännestä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:13. Osuustoiminnan muistomerkki ampumaradalle vievän tien ja Hattulantien risteyksen eteläpuolella. Lännestä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut

AKDG3157:12. Lähikuva muistomerkistä. Lännestä. Kuva Ville Rohiola, Arkeologiset kenttäpalvelut